

► TEMA

Obra perduda feta novel·la

L'escriptora Laura Martínez Belli indaga amb intel·ligència i ofici, a la seva nova novel·la *La mesa herida* (Espasa), la misteriosa desaparició del quadre del mateix títol (1940), obra de l'artista mexicana Frida Kahlo, desaparegut en misterioses circumstàncies a Varsòvia el 1955.

'La mesa herida', literatura en majúsculas

♦ Eduardo del Valle Pérez *

El origen de la *Mesa herida* (1940) es extraordinario. Cuando Frida Kahlo descubrió la infidelidad de su marido, Diego Rivera, con su propia hermana Cristina sintió la amarga herida de la decepción y la traición. Pintó entonces, sobre la misma mesa en la que los

encontró, un cuadro de enormes dimensiones para representar el dolor del desengaño. Años después, Frida Kahlo donó ese cuadro a la URSS, que desapareció en circunstancias aún no resueltas en 1955, Varsovia.

Laura Martínez Belli toma este hecho histórico como base para tejer con maestría, oficio e inteligencia una novela fascinante y de impecable factura. La autora recrea en sus páginas un lienzo histórico,

artístico y psicológico memorable donde el lector se ve impactado por la fuerza y verosimilitud de unos personajes magníficamente concebidos, de hondura psicológica perfectamente lograda, llena de pasión, genialidad y garra. Esos personajes, que viven una trama adictiva y memorable, no querrán abandonarnos y, como solo sucede en las grandes novelas, nos acompañarán una vez finalizada la lectura de una obra que no hace, sino confirmar la talla y trayectoria bien consolidada de Laura Martínez Belli, escritora de literatura en majúsculas.

Esta novela nos sumerge en el México colorido, lleno de fragancia y sabor entre 1935 y 1957 para acompañar a Frida Kahlo a través

de apasionantes momentos artísticos y vitales. Mientras, entre 1947 y 1988, Olga Simonova, burócrata rusa, atravesada por la genialidad de la artista mexicana unirá su corazón al de ella, a través de su amor común por el arte y de una vida marcada por el dolor; primero desde la Rusia de la Guerra Fría y luego

tras el infranqueable muro de Berlín. Estamos, pues, ante un thriller histórico de alto voltaje y gran lucidez literaria, que nos desgarrará y emocionará como lo haría el contemplar en directo la desaparecida *Mesa Herida* de Frida Kahlo.

* Cap de Digitalització i Preservació Digital, Servei de Documentació i Arxiu de la UIB.

► TEMA

Constanze Geiger

Com ja és tradició, cada primer de gener l'Orquestra Filharmònica de Viena inaugura el nou any amb el seu Concert de Cap d'Any a la Musikverein vienès. Enguany, després de 85 anys d'història, els músics de la Filharmònica -dirigits per Riccardo Muti- han interpretat, per primera vegada, una peça d'una compositora a aquest esdeveniment.

La primera peça d'una dona al Concert de Cap d'Any

♦ Marina Castillo Fuentesal *

El director d'orquestra italià Riccardo Muti fou l'encarregat d'inaugurar, musicalment, l'any 2025 mitjançant el Concert de Cap d'Any que tingué lloc a la Sala Daurada de la Musikverein vienès.

A més de les tradicionals peces de la família Strauss, també sonà, per primera vegada, una obra d'una dona compositora: el *Ferdinandus Waltz* de Constanze Geiger.

Constanze Geiger va néixer a Viena el 16 d'octubre de 1835, fruit del matrimoni conformat per la modista Teresa Rziha i el compositor José Geiger. Des de ben petita demostrà la seva habilitat per la

música i, amb només sis anys, realitzà el seu primer concert de piano. De totes maneres, no només pujà als escenaris com a pianista, sinó que també fou cantant i actriu, unes activitats que abandonà en el moment en què es casà amb el príncep Leopold de Saxònia-Coburg i Gotha.

Igualment, durant els quinze anys en què es dedicà a la composició musical, produí nombroses obres que, posteriorment, foren interpretades en reiterades ocasions per la família Strauss. De fet, el *Ferdinandus Waltz* va ser compost per la vienesa a l'edat de dotze anys i fou interpretat, per primera vegada, sota la batuta de Johann Strauss pare. Posteriorment, amb devuit anys compongué l'*Elisabethen-Vermählungsmarsch*, peça que va ser estrenada durant les celebracions

prèvies al casament d'Elisabet de Baviera, la futura emperadriu d'Àustria i reina d'Hongria Sissi. La baronessa de Ruttensstein -títol que Geiger obtingué després del seu matrimoni- morí a París el 24 d'agost de 1890.

Amb la finalitat de visibilitzar i reivindicar

les compositores i les seves obres, el 2024 Raimund Lissy publicà la biografia de Geiger, mentre que, el 2020, la doctora Sakira Ventura decidí crear el *Mapa Creadores de la Història de la Música* contribuint a ampliar el coneixement musical i omplint els buits de la Història de la Música. Disponible al web (<https://svmusicology.com/mapa?lang=es>),

* Doctoranda en Història, Història de l'Art i Geografia i contractada predoctoral Clara Hammerl (UIB)

► TEMA

Més enllà de l'acrònim

Aquesta setmana el president Trump ha ficat a Espanya dins els BRICS. Amb aquest acrònim es refereix a l'associació formada pel Brasil, Rússia, Índia, Xina i Sud-àfrica. Amb el temps, han evolucionat cap a un bloc geopolític que representa el Sud Global i una alternativa al G-7.

BRICS

♦ Josep Maria Buades *

Fou el 2001 quan Jim O'Neill, economista en cap de Goldman Sachs va publicar l'acrònim BRIC, que remetia a la paraula anglesa *brick* (bloc de construcció) i amb el qual aplegava Brasil, Rússia, Índia i Xina. Què tenien en comú aquests quatre països? Segons aquest economista, per les seves dimensions, paper geoestratègic i taxes de crei-

xement, estaven predestinats a tornar-se claus en el món a mitjan segle XXI. El 2011 s'afegiria la lletra S, amb la incorporació de Sud-àfrica al grup.

Aquest concepte, per tant, va néixer amb la idea d'orientar les decisions d'inversió a llarg termini, però sense ser un orientador de cap política exterior. Només tres dels països tenen fronteres terrestres comunes (Rússia, Xina i Índia) i els altres dos estan situats en continents separats (Àfrica i Amèrica). Els seus teixits econòmics també

són molt diferents. La Xina és una potència industrial, l'Índia destaca en el sector dels serveis, mentre que Brasil, Rússia i Sud-àfrica són grans exportadors de matèries primeres, agrícoles i minerals. De manera una mica curiosa, però, els quatre països fundadors es prengueren seriosament la denominació de BRIC i el 2006 organitzaren la primera cimera. Vuit anys després resolgueren estrènyer la relació amb la fundació d'un banc de

desenvolupament, amb seu a Shanghai, que en el futur pogués competir amb les institucions de Bretton Woods.

Cimera rere cimera, els BRICS han esdevingut una mena de portaveu del 'Sud Global' i, fins a un cert punt, una alternativa a

l'hegemonia del G-7. És així com s'ha de llegir la incorporació el 2023 dels nous membres (Àrabia Saudita, Egipte, Emirats Àrabs Units, Etiòpia i Iran) i la negativa de Javier Milei d'acceptar la invitació feta a l'Argentina. Això no obstant, el grup encara pateix de manca de cohesió interna i de polítiques consensuades, més enllà de les declaracions de bons desitjos.

* Doctor en Història